

SALOMĒJA
NĒRIS
NAŠLAITĒ

LTSR
VALST. LEIDYKLA

C 11759

Kloja žemę lapų šilkas...
Į kapus kelelis pilkas ~ ~
Ten palaidota motulė,
Ten tėvelis tyliai guli.

Brolužėlis greit užaugo ~
Tai sesytę mažą saugo
Nuo karčių svetimų dūmų
Ir nuo pamotės piktumo.

Juodbėrėlis gailiai žvengia,
Kai seselė brolių rengia.
Prie vartelių stovi jiedu ~
Ašarėlė sesei rieda.

O varteliuos vargas žydi ~ ~
Brolužėlį sesė lydi
Per laukelį, per girelę ~ ~
Skaudžios gėlos širdį gelia.

Oi, broleli, brolužėli,
Kareivėli raitužėli!
Kelias dunda, vėjas ūžia ~ ~
Ar begriši iš karužio?

4762

Vieškeliu namo parjosi,
Prie vartelių apsistosi - -
Kur Sigutė geltonkasė?
Gal seselės neberasi.

Lieka pamotė piktoji,
Jos dukra - Snaudalė toji
Ir Sigutė vienytėlė -
Be paguodos - našlaitėlė.

Savo pamotei stornosei
Kaip įtikti, nežinosi -
Jinai ragana tikra!
Raganėlė jos dukra.

Kur tik ragana sustoja,
Apkalbos, vaidai putoja;
Kur prašliaužia jos šešėlis,
Ten žolė nustoja žėlus.

Ką pagauna jos liežuvis,
Tas jau dingęs, tas jau žuvęs.
Kur tik eina - ten ji kenkia.
Jos, kaip maro, žmonės lenkias.

Raganos dukra miegalė -
Nieko, nieko ji negali.
O Sigutė našlaitėlė
Tai kasdien su saule kėlė.

**Visus darbus ji nudirbo,
Darbas rankose jai tirpo:
O įtikti nemokėjo -
Nuolat pamotė akėjo.**

**Raganos dukra - kitokia:
Jokio darbo nenutuokia;
Tingi verpti, tingi austi,
Tingi burną nusiprausti.**

**Vai, nekenčia jos mergytės!
Ją primanę sudraskytų:
Kam graži, kam išmintinga,
Kam gerumo jai nestinga.**

**Vargo dienos našlaitėlei - -
Jos draugai - laukų paukšteliai.
Jai sesuo - juoda kalytė.
Jos nebijo net pelytė.**

**Vėjas plaukelius jai glosto,
Saulė ašaras nušluosto - -
Gluosnis ar žilvičio keras
Visad artimas ir geras.**

**Betgi už visus geriausia
Tai karvutė juodaausė -
Ji Sigutei gailestinga,
Gero žodžio jai nestinga.**

**Prie vartelių stovi jiedu ~
Ašarėlė sesei rieda.**

**Jau ruduo dantis galanda,
Jau šalna žolelę kanda - -
Basos kojos, kietas gruodas -
Našlaitėlei dienos juodos.**

**Ji karvutę laukan gena -
ir sutinka rukšną seną;
Ta jai marškinius nutraukia
Ir lyg varna kvarksi, šaukia.**

**Pakulą suveltą kuodą
Ji Sigutei atiduoda:
- Tai ganydama nesnausi,
Susiverpsi, išsiausi,**

**Pasisiūsi, bevilkėsi -
Savo marškinius turėsi.**

**Vai broleli, brolužėli,
Kareivėli raitužėli!
Verkia rudenio laukai -
Kam sesele palikai?**

**O karvutē girdi raudā -
Ir karvutei širdī skauda.**

**Našlaitėlė taip kukčioja -
Šaltis petelius bučiuoja.
O karvutė girdi raudą -
Ir karvutei širdį skauda.**

**Ji, prislinkus prie Sigutės
Ir šiltu kvapu papūtus,
Pakužda tyliai į ausį:
Kam tu manęs nesiklausi?**

**Nei tu verki, nei raudoki!
Man tas pakulas paduoki:
Aš suverpsiu verpimėlį
Ir išausiu audimėlį.**

**Ryja pakulas juodoji,
Priešais vėją atsistoja,
Atsikrankščia... O stebuklas!
Ne drobiniai, nebekuklūs -**

**Marškinėliai - gryno šilko!
Jais našlaitė apsivilko.**

**Vakare namo ji gena -
Ir sutinka griežlę seną.
Toji žiūri, akį trina -
Piemenėlės nepažino.**

**Ragana kone papaliko -
Ji kalytę puola, vaiko.**

**Lyg aušrinė spindi veidas,
Kasos per pečius palaidos.
O tie šilko marškinėliai
Pasiutimą senei kėlė.**

**Ji našlaitę plūdo, barė -
Gulti alkaną išvarė.**

**Kitą rytą našlaitėlei
Marškinius nuplėšia vėliai -
Pakulų suveltą kuodą
Vėl jai ragana įduoda:**

**- Tai ganydama nesnausi -
Susiverpsi, išsiausi,
Pasisiūsi - bevilkėsi,
Marškinius naujus turėsi!**

**Ir Snaudalę senė kelia:
- Bėki paskui ją, dukrele, -
Pamatysi, ką ji daro,
Kaip tuos marškinius padaro!**

**Raganiūtė krūmuos tupi, -
Našlaitėlei ji nerūpi.
Vėl kukčioja, vėl ji rauda -
O karvutei širdį skauda.**

**Ta balsi duobė žarijų
Našlaitėlę ir prarijo.**

**Vėl ji padeda mergytei
Marškinėlius įsigyti.**

**Raganos dukra - gyvatė
Užu krūmo viską matė.
Šilko marškinius išvydo -
Vos nesprogo iš pavydo.**

**Bėgo tuoj namo žvairakė,
Viską motinai apsakė.
Ta įnirtus trypia koja
Ir baisybę sugalvoja.**

**Po slenksčiu ji duobę giliai
Iškasa, žarijų pila,
Viršų dilgėlėm apkarsto,
Dailiai smiltim apibarsto.**

**Sau liežuvį pagalanda
Ir plonai kalbėti bando.**

**Grižta podukra iš lauko -
Ragana iš tolo šaukia:
- Eikš, Sigute, eikš, dukrele!
Tai išalkai per dienele.**

**Kviečia ragana geruoju:
- Šviežia duona, dar garuoja!
O gira - saldi be galo!
Eikš, dukrele, užu stalo!**

**Asloj susikibę šoka,
Kaip jų šleivos kojos moka.**

- Neik, Sigute, neik sesele!
Kažkas šaukia, trukšmą kelia, -
- Po slenksčiu duobė žarijų -
Kas tik ėjo - tą prarijo.

Kai tik eisi - ir įkrisi,
Jeigu raganos klausysi.

Šaukia taip juoda kalaite. -
Tuoį pažįsta ją našlaitė -
Eit į pirkia nebedrįsta -
Po slenksčiu žarijom grįsta.

Ragana kone papaike -
Ji kalytę puola, vaiko.
- Oi, pakarsiu bjaurią kalę,
Kam ji loja, trukšmą kelia!

Duoda gyvuliui ji garo
Ir kamaroje uždaro.
Vėl liežuvį pagalandu
Ir plonai kalbėti bando:

- Eikš, Sigute, eikš, dukrele,
Nusidirbai per dienele - -
Kviečia ragana geruoju, -
- Šviežia duona dar garuoja!

O per šilq brolis jojo ~
Ir išgirdo ir sustojo:

**O gira saldi be galo!
Eikš, dukrele, užu stalo!**

**Kad galėtų ją kalytė
Vėl įspėti, pasakyti!
O mergytė grynaširdė
Tam ir tiki, ką ji girdi.**

**Eina, pamotės nebijo.
Po slenksčiu duobė žarijų. . .
Ta baisi duobė žarijų
Našlaitėlę ir prarijo.**

★

**Ragana ir jos Snaudalė
Savo džiaugsmui duoda valių:
Asloj susikibę šoka,
Kaip jų šleivos kojos moka.**

**Ir dainuot abi jos ima.
Iš linksmybės net užkyma.
Prisitrangę, kol apkarto,
Nešė pelenus už vartų.**

**Mušą karvę šleivakojė.
Nusiminusi juodoji:
Taip ją gena pirmą kartą - -
Kas ten baltuoja už vartų?**

Ir pamato anti raiba, ~
Taiso šautuvą lyg žaibą, ~

4762

**Tai Sigutės pelenėliai -
Tai našlaitės palaikėliai!**

**Juos karvutė lyžtelėjo -
Žalia seilė dryktelėjo -
Raiba antis tuoj pakilo
Ir nuskrido linkui šilo.**

**O per šilą brolis jojo -
Ir išgirdo ir sustojo:
Kas ripavo, kas ten krykštė
Apie rudeni pernykštį,**

**Apie seserį jo brangią -
Kas ten virpino padangę?**

**Ir pamato antį raibą, -
Taiso šautuvą lyg žaibą, -
Taiko - nori ją nušauti - -
Antis ima pranašauti:**

**- Oi, broleli, brolužėli,
Kareivėli raitužėli,
Nepažįsti tu seselės,
Pagirių raibos antelės?**

**Vai, broleli raitužėli!
Pamotėlė raganėlė
Kasė duobę plačią, gilią
Ir žarijų ją pripylė**

**Pasitinka pamotėlė, -
Pilną taureį jam pakėlė:**

**Ta baisi duobė žarijų
Tavo seserį prarijo.**

**Baltus pelenus seselės
Ji papylė po varteliais.
Juos karvutė lyžtelėjo, -
Žalia seilė dryktelėjo, -**

**Raiba antis tuoj pakilo
Ir nuskrido linkui šilo.**

**Vai, broleli, brolužėli,
Kareivėli raitužėli!
Vai, nubauski raganėlę -
Išvaduoki seserėlę!**

★

**Skamba žemė, šilas gaudžia!
Brolis žirgą spaudžia, spaudžia -
Skrenda vanagu - nejoja!
Baisų kerštą sugalvoja.**

**Juodbėrėlio visą šlaunį
Degutu ištepęs šauniai,
Joja drąsiai jis prie durų,
Kelia mandagiai kepurę.**

**O ta sąžinė pajuodus!
Ji sutaisė broliui nuodus.
Brolio keršto ji privengė,
Tai ir jam žuvimą rengė.**

★

**Pasitinka pamotėlė, -
Pilną taurę jam pakėlė:
- Sveikas gyvas, miels sūneli!
Gal ištroškai tokį kelią?**

**Siekia senė taurę duoti -
Žirgo šonai degutuoti!**

**- Tai ištroškau, motinėle,
Duok man gyno vandenėlio!**

**Ragana nekantriai sako:
- Tavo žirgas man ant tako!
Žvengia žirgas degutuotas,
Šypsos raitelis batuotas:**

**- Šerki žirgui per šlaunele, -
Kam sustojo tau ant kelio!
Šėrė senė smagų ypą -
Visa plaštaka prilipo.**

**Brolis, lipdamas iš balno:
- Šerk, močiute, kairiu delnu, -
Tai atšoks ir dešinioji, -
O jei ne - paspirk jį koja!**

**Jei negelbės - spirk kita!
Dar geriau - suduok kakta!**

**Ragana kone pasiuto ~
Neišbėgsi nuo deguto!
Blaškės, raitės lyg ant ylą, ~
Kol visa, visa prisvilo.**

**- Nešk, žirgeli, raganėlę
Per laukelį rudenėlio!
Iškratyk jos kaulelius!
Išbarstyk juos, kur paklius!**

★

**Platumoj laukų saulėtų
Supas klaidžioja iš lėto
Sidabrinės lengvos gijos ~
Jom rugiena apsivijus ~**

**Tyli rudenio laukai ~
Skraido raganos plaukai.**

Ilustr. P. Augustinavičius
Išleido Lietuvos TSR Valstybinė Leidykla
Kaune, 1940 m. Leidinys Nr. 21

Pradėta rinkti 1940. XI. 22.

Patvirtinta spausdinti 1940. XII. 10.

Tiražas 10.000 egz. Kaina 2 Rb.

Spaudė „Spindulio“ ofsetas, Kaune.

45 kop.

40

C 11759
LTSR Valst. Resp. Biblioteka

9762

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

000315165